

dílem patřičného umu, osvojených vědomostí, zkušeností, ale i talentu, který se musí rozvíjet. I dnes je nadmíru aktuální otázkou, jak mluvit a co říkat. Styl projevu nebo styl řečníka je věci zásadní a právě zde inspiruje Dionýsios z Halikarnássu se svým pojednáním *O starých řečnících* ve zdařilém překladu Jiřího Pavlíka.

Co je možné autorovi vytknout, je jeho určitá interpretační zdrženlivost, mnohdy snad až přehnaná. Raději prezentuje postoje dávných autorit než názory své, přičemž stanoviska překladatele by byla (ve větší míře) pro čtenáře bezesporu zajímavá.

Závěr publikace, jenž tvoří „Appendix: Životy řečníků“ (s. 149–161) je poutavě zpracován Pavlem Nývltem a přibližuje životy Dionýsem pojednaných velikánů (Lýsiás, Ísokratés, Ísaios, Démostenés). „Bibliografie“ (s. 163–169) je zpracována velmi přehledně, autor těžší z několika jazykových okruhů, primární i sekundární literatura je bohatá a zahrnuje významné světové edice i české překlady. „Jmennému rejstříku“ (s. 170–177), který publikaci uzavírá, je věnována rovněž náležitá pozornost.

Publikace Jiřího Pavlíka patří k dílům, k nimž je možné se vrátet jako k učebnici, je vhodná pro komentovanou četbu na specializovaných badatelských seminářích a díky hutnosti obsahu rozhodně není vyčerpána při prvním čtení. Tomu je uzpůsobena i kvalitní vazba v tvrdých deskách s poutavou grafickou úpravou titulní i zadní strany (s informacemi o autorovi).

Jiří Lukeš

BIBLE A EKONOMIKA

G. Benyik (ed.), The Bible and Economics. International Biblical Conference XXV, Szeged: JATE Press, 2014, 437 stran.

Jde o sborník z mezinárodní ekumenické konference, která se roku 2013 za podpory *Studiorum Novi Testamenti Societas* konala v maďarském Szégedu (Segedíně) na zdejší katolické teologické fakultě a tematicky se zaměřila na společensky aktuální téma. Zahrnuje téměř čtyřicet příspěvků, jejichž témata sahají od Starého zákona přes Nový zákon, přes zákazy úroků a otázky almužen u církevních otců, Kalvínovy názory na úroky (G. Kovács) až k ekonomickým pravidlům muslim-

ských komunit. Příspěvky týkající se Starého zákona pojednávají o pohledu na chudobu a bohatství v knize Přísloví, na otroctví v knihách Zákona, na proctví Amosovo, na dobročinnost v Tenaku a v Talmudu, na chudé v žalmech a na vybírání daní v Izaiášově proctví podle Septuaginty. Nechybí ani výklad o pojetí biblických předpisů v novověkém a současném židovství. Pestrá jsou témata kapitol z oblasti Nového zákona: Ježíš a chrámová daň, společný majetek a almužny dle knihy Skutků, ekonomické pojmy v metaforách eschatologické naděje, sociosomatický aspekt uzdravování v evangeliích, Kázání na hoře, varování před mamonem v 1. listu Timoteovi, purpur a šarlat jako znak *honestiores* v Zj 18,16 nebo Ježíš a almužny (Mk 12,41–44).

Konference zmapovala základní problémy a přinesla některé zajímavé závěry: Propojení židovské a křesťanské tradice, charita jako součást spravedlnosti, křesťanská rehabilitace rukodělné práce. To vyváží některé slepé uličky, kterými se vydali jen ojedinelí přispěvatelé. Vcelku významná publikace, kterou ve svých úvodních pozdravech na dálku pochválili Joachim Gnilka

a Ulrich Luz a o níž se rozhodující měrou zasloužil její vydavatel György Benyik, určitě stojí za povšimnutí.

Petr Pokorný

HEIDELBERSKÝ KATECHISMUS NA ROZCESTÍ

Heidelberský katechismus. Křesťanské učení 129 otázek a odpovědí, překlad Petr Cimala, Praha: Návrat domů, 2013, 112 stran.

Heidelberský katechismus vyšel poprvé r. 1563 (do češtiny přeložen poprvé r. 1619) a jeho nejnovější český překlad od Petra Cimaly (vyšel vloni) tak vhodně připomíná jeho 450. výročí. Velkou část nás, starší generace českých evangelíků, znamenala na celý život jeho první odpověď: „Mým jediným potěšením v životě i smrti jest, že nejsem sám svůj, ale svého věrného Spasitele Ježíše Krista ...“ Cimalův překlad je mírně odlišný a přesnější: „Mým jediným potěšením v životě i smrti je to, že nejsem sám svůj, ale tělem i duší patřím svému věrnému Spasiteli Ježíši Kristu...“ „Tělem i duší“ vynechali překladatelé z 20. století zřejmě pod vlivem teologie Karla Bartha, který nechtěl člověka dělit na tělo a na nesmrtelnou duši (viz